

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ షోడశాధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షోడశాధికశతతమః సర్గః ॥

శ్రీరామాయ సోపాలంభం ప్రతివచనం దత్త్వా స్వసతీత్వపరీక్షార్థం
సీతాయా అగ్నౌ ప్రవేశః

ఏవముక్తా తు వైదేహీ పరుషం రోమహర్షణం ।
రాఘవేణ సరోషేణ శ్రుత్వా ప్రవృథితాభవత్ ॥ 6.116.1 ॥

సా తదాశ్రుతపూర్వం హి జనే మహతి మైథిలీ ।
శ్రుత్వా భర్తుర్వచో ఘోరం లజ్జయావనతాభవత్ ॥ 6.116.2 ॥

ప్రవిశంతీవ గాత్రాణి స్వాని సా జనకాత్మజా ।
వాక్కురైస్తైః సశల్యేవ భృశమశ్రూణ్యవర్తయత్ ॥ 6.116.3 ॥

తతో బాష్పపరిక్లిన్నం ప్రమార్జంతీ స్వమాననం ।
శనైర్గర్గదయా వాచా భర్తారమిదమబ్రవీత్ ॥ 6.116.4 ॥

కిం మామసదృశం వాక్యమీదృశం శ్రోత్రదారుణం ।
రూక్షం శ్రావయసే వీర ప్రాకృతః ప్రాకృతామివ ॥ 6.116.5 ॥

న తథాస్మి మహాబాహో యథా మామవగచ్ఛసి ।
ప్రత్యయం గచ్ఛ మే స్వేన చారిత్రేణైవ తే శపే ॥ 6.116.6 ॥

పృథక్స్త్రిణాం ప్రచారేణ జాతిం త్వం పరిశంకసే ।
పరిత్యజైనాం శంకాం తు యది తేఽహం పరీక్షితా ॥ 6.116.7 ॥

యదహం గాత్రసంస్పర్శం గతాస్మి వివశా ప్రభో |
కామకారో న మే తత్ర దైవం తత్రాపరాధ్యతి || 6.116.8 ||

మదధీనం తు యత్ తన్నే హృదయం త్వయి వర్తతే |
పరాధీనేషు గాత్రేషు కిం కరిష్యామ్యనీశ్వరీ || 6.116.9 ||

సహ సంవృద్ధభావేన సంసర్గేణ చ మానద |
యది తేఽహం న విజ్ఞాతా హతా తేనాస్మి శాశ్వతం || 6.116.10 ||

ప్రేషితస్తే మహావీరో హనుమానవలోకకః |
లంకాస్థాహం త్వయా రాజన్ కిం తదా న విసర్జితా || 6.116.11 ||

ప్రత్యక్షం వానరస్యాస్య తద్వాక్యసమనంతరం |
త్వయా సంత్యక్తయా వీర త్యక్తం స్యాజ్జీవితం మయా || 6.116.12 ||

న వృథా తే శ్రమోఽయం స్యాత్ సంశయే న్యస్య జీవితం |
సుహృజ్ఞనపరిక్లేశో న చాయం విఫలస్తవ || 6.116.13 ||

త్వయా తు నృపశార్దూల రోషమేవానువర్తతా |
లఘునేవ మనుష్యేణ స్త్రీత్వమేవ పురస్కృతం || 6.116.14 ||

అపదేశేన జనకాన్నోత్పత్తిర్వసుధాతలాత్ |
మమ వృత్తం చ వృత్తజ్ఞ బహు తే న పురస్కృతం || 6.116.15 ||

న ప్రమాణీకృతః పాణిర్బాల్యే మమ నిపీడితః |
మమ భక్తిశ్చ శీలం చ సర్వం తే పృష్ఠతః కృతం || 6.116.16 ||

ఇతి బ్రువంతీ రుదతీ బాష్పగద్గదభాషిణీ |
ఉవాచ లక్ష్మణం సీతా దీనం ధ్యానపరాయణం || 6.116.17 ||

చితాం మే కురు సౌమిత్రే వ్యసనస్యాస్య భేషజం |
మిథ్యాపవాదోపహతా నాహం జీవితముత్సహే || 6.116.18 ||

అప్రీతేన గుణైర్భర్తా త్యక్తాయా జనసంసది |
యా క్షమా మే గతిర్గంతుం ప్రవేక్ష్యే హవ్యవాహనం || 6.116.19 ||

ఏవముక్తస్తు వైదేహ్యో లక్ష్మణః పరవీరహా |
అమర్షవశమాపన్నో రాఘవం సముదైక్షత || 6.116.20 ||

స విజ్ఞాయ మనశ్చందం రామస్యాకారసూచితం |
చితాం చకార సౌమిత్రిర్మతే రామస్య వీర్యవాన్ || 6.116.21 ||

నహి రామం తదా కశ్చిత్ కాలాంతకయమోపమం |
అనునేతుమథో వక్తుం ద్రష్టుం వాప్యశకత్ సుహృత్ || 6.116.22 ||

అధోముఖం స్థితం రామం తతః కృత్వా ప్రదక్షిణం |
ఉపావర్తత వైదేహీ దీప్యమానం హుతాశనం || 6.116.23 ||

ప్రణమ్య దైవతేభ్యశ్చ బ్రాహ్మణేభ్యశ్చ మైథిలీ |
బద్ధాంజలిపుటా చేదమువాచాగ్నిసమీపతః || 6.116.24 ||

యథా మే హృదయం నిత్యం నాపసర్పతి రాఘవాత్ |
తథా లోకస్య సాక్షీ మాం సర్వతః పాతు పావకః || 6.116.25 ||

యథా మాం శుద్ధచారిత్రాం దుష్టాం జానాతి రాఘవః |
తథా లోకస్య సాక్షీ మాం సర్వతః పాతు పావకః || 6.116.26 ||

కర్మణా మనసా వాచా యథా నాతిచరామ్యహం |
రాఘవం సర్వధర్మజ్ఞం తథా మాం పాతు పావకః || 6.116.27 ||

ఆదిత్యో భగవాన్ వాయుర్దిశశ్చంద్రస్తథైవ చ |
అహశ్చాపి తథా సంధ్యే రాత్రిశ్చ పృథివీ తథా |
యథాన్యేఽపి విజానంతి తథా చారిత్రసంయుతాం || 6.116.28 ||

ఏవముక్త్వా తు వైదేహీ పరిక్రమ్య హుతాశనం |
వివేశ జ్వలనం దీప్తం నిఃశంకేనాంతరాత్మనా || 6.116.29 ||

జనశ్చ సుమహంస్తత్ర బాలవృద్ధసమాకులః |
దదర్శ మైథిలీం దీప్తాం ప్రవిశంతీం హుతాశనం || 6.116.30 ||

సా తప్తనవహేమాభా తప్తకాంచనభూషణా |
పపాత జ్వలనం దీప్తం సర్వలోకస్య సన్నిధౌ || 6.116.31 ||

దదృశుస్తాం విశాలాక్షీం పతంతీం హవ్యవాహనం |
సీతాం సర్వాణి రూపాణి రుక్మవేదినిభాం తదా || 6.116.32 ||

దదృశుస్తాం మహాభాగాం ప్రవిశంతీం హుతాశనం |
ఋషయో దేవగంధర్వా యజ్ఞే పూర్ణాహుతీమివ || 6.116.33 ||

ప్రచుక్రుశుః స్త్రీయః సర్వాస్తాం దృష్ట్వా హవ్యవాహనే |
పతంతీం సంస్కృతాం మంత్రైర్వసోర్ధారామివాధ్వరే || 6.116.34 ||

దదృశుస్తాం త్రయో లోకా దేవగంధర్వదానవాః |
శప్తాం పతంతీం నిరయే త్రిదివాద్ దేవతామివ || 6.116.35 ||

తస్యామగ్నిం విశంత్యాం తు హోహేతి విపులః స్వనః |
రక్షసాం వానరాణాం చ సంబభూవాద్భుతోపమః || 6.116.36 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
షోడశాధికశతతమః సర్గః ||